

СТАНОВИЩЕ

С.А. „Д.А. Ценов“ Свищов
Вх.№ 93.00-2/27.02.2023

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (финанси)

Изготвил становището: проф. д-р Румен Йорданов Брусарски, катедра „Финанси“, Финансово-счетоводен факултет на УНСС, София

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури, утвърдено със Заповед № 51 от 20.01.2023 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов и решения на факултет „Финанси“, Протокол № 5 / 19.01.2023 г.

Автор на дисертационния труд: Юлиан Христов Войнов – редовен докторант, област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (финанси).

Тема на дисертационния труд: Лагово моделиране на публичните финанси чрез стрес тест

Научни ръководители: проф. д-р Румяна Лилова и проф. д-р Йордан Василев

Настоящото становище е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е в обем от 197 страници и включва:

- въведение (9 страници);
- изложение (три глави – 143 страници);
- заключение (7 страници);
- приложения (2 бр. – 20 страници);
- списък на използваните и цитираните литературни източници.

Въведението и заключението са изготвени съобразно общоприетите изисквания. Трите глави са добре балансирани и образуват завършен, логически обвързан комплекс. Глава първа обединява 6 параграфа, глава втора – 3 параграфа, а глава трета – 4

параграфа. В изложението е вплетен подходящ илюстративен материал – 12 таблици и 30 фигури.

Дисертацията има ясно дефинирани обект, предмет, цел и задачи на научното изследване и дисертационна теза. *Обект* на разработката са основните фискални параметри, залегнали в бюджетните прогнози на правителството, на чиято основа се изготвя консолидираната фискална програма, а *предмет* – основните методи за провеждане на стрес тест върху финансови параметри и фискалния циклично-изгладен бюджетен баланс. *Цел* на дисертацията е чрез прилагането на стрес тест върху модел, включващ икономически и фискални компоненти и техните лагови измествания да се анализира в каква степен основната фискална променлива, в случая циклично-изгладения бюджетен баланс, реагира на шок върху икономическата среда и как този шок се отразява в краткосрочен и евентуално дългосрочен план върху циклично изгладеното бюджетно салдо, а оттам и върху номиналните бюджетни показатели. Докторантът защитава *тезата*, че за преодоляване съществуващите несъвършенства на прилаганите бюджетни прогнози, породени от „разминаването“ между бюджетна прогноза и реалното изпълнение на бюджета, подходящ финансово-иконометричен инструмент за вземане на адекватни политически решения, касаещи фискалната политика на страната, е прилагането на стрес тест върху емпиричен модел, включващ икономически и фискални компоненти и техните лагови измествания.

Авторът познава много добре проблемната област както в теоретичен, така и в чисто практически план. Проучено е достатъчно количество специализирана литература – към дисертационния труд е приложена библиография от 70 заглавия (8 на кирилица и 62 на латиница). Използвана е модерна методология и релевантна статистика. Направени са полезни изводи, оценки, препоръки и обобщения.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд е интересна и актуална. Надеждното прогнозиране на основните макроикономически променливи и (на тази основа) параметрите на консолидираната фискална програма е от съществено значение за адекватната политика на българската държава и благосъстоянието на обществото като цяло.

Структурата и изложението са на необходимото научно равнище. В началото се поставят теоретичните основи и се проследява развитието на инструментариума за стрес

тест на финансовите променливи и публичните финанси (глава първа). Следва емпиричен анализ на грешките в бюджетните прогнози за периода 2000 – 2020 г. (глава втора). Накрая дисертантът представя модел и резултати от прилагането на стрес тест върху публичните финанси (глава трета). Стилът е добър.

Авторът е спазил правилата за научна етика – оригиналност на научния продукт, коректно цитиране и позоваване, истинност на представената информация.

Авторефератът (в обем от 36 страници) отразява точно и в достатъчна степен съдържанието на дисертационния труд.

Докторантът представя 3 публикации (1 студия, 1 статия и 1 научен доклад), с което надхвърля националните изисквания. Всички публикации кореспондират с проблематиката на дисертацията.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Основните научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд могат да бъдат систематизирани така:

- извеждане на специфичните характеристики и ограниченията при прилагането на различни модели за прогнозиране и оценка на циклично–изгладен бюджетен баланс;
- задълбочен анализ на причините, предизвикали установените отклонения между прогнозните и отчетените стойности на фискалните бюджети у нас за периода 2000 – 2020 г.;
- конструиране на емпиричен модел за изчисляване на грешките в бюджетните прогнози и характеристика на основните причини за тяхното допускане;
- разработване на модел за изчисление на циклично–изгладен бюджетен баланс и провеждане на стрес тест върху един от основните макроикономически параметри, за да се провери реакцията на САВ;
- сравнителен анализ между конструирания в научната разработка модел и модела на министерството на финансите за установяване на достоверността на изчисленията и резултатите и оценка на причините за констатираните отклонения.

IV. Въпроси по дисертационния труд

Нямам въпроси към докторанта.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Дисертационният труд на тема „*Лагово моделиране на публичните финанси чрез стрес тест*“ е сериозно изследване с ясно изразени научни и научно-приложни приноси. Трудът отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България, чл. 27 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България и разпоредбите на Правилника за развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

На този фон давам **положителна оценка** на дисертационния труд на г-н Юлиан Христов Войнов за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (финанси).

14.02.2023 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р Р. Брусарски)